

Kalandozások a helyesírás világában X.

Kalandozások a helyesírás világában – ez lesz művünk címe, azért mert kezünkbe vesszük a Magyar Tudományos Akadémia kiadványát, *A magyar helyesírás szabályait* (2006), s pontról pontra haladunk, ha egy dőlt betűs példaszót találunk, azt rögtön felírjuk magunknak egy külön papírra, s ha elég dőlt betűs példaszó gyűlt össze, akkor ezeknek a példaszavaknak a műbe illesztésével írunk egy novellát vagy valamit.

A tizedik részben (ebben) a szabályzat 64–70. pontjaiban szereplő szavakat felhasználva alkotunk, nem biztos, hogy minden szót beleteszünk, de igyekszünk.

Művünk célja kettős, bebizonyítjuk, hogy tudunk helyesen írni, másrészt a helyesírásra szeretnénk nevelni az embereket.

Koldulás régen

Koldulás régen, koldulás az Árpád-korban.

Akkor még nem volt szálloda a Duna-parton, gyönyörű szálloda, amit senki nem mer kicsinyellni, de gazdagok az Árpád-korban is voltak. Bizonyosság erre a sok Árpád-kori temető, s a bennük talált leletek.

Nem volt szálloda az Árpád-korban, csak legelő, de a koldusok akkor is irigykedtek a gazdagokra, mert a gazdagoknak mindig szében kéklük s kéklet az ég, ezért volt olyan szomorú valamennyi koldus az Árpád-korban.

Nem a szállodát irigyelte a szegény koldus a gazdag magyartól az Árpád-korban, hanem azt, hogy a gazdagnak nem kellett szégyellni semmit, lányai a legszebbek, a fiai a legderekbak.

A koldus együtt koldult gyermekeivel, hamar megöregedtek, rívás este, fullad a könnytől a torok, meddig lehet ezt bírni?

A XXI. század szegényei az állomáson melegednek, az Árpád-kor szegényei meg megfagyhattak, reggel, este vándorolni, fövetlen ételt adnak a koldusnak, a koldus kevesell mindent, mert álma ám egyezik a legnagyobb királyok álmával.

Ha zöldellik a rét, jön a tavasz, a koldusoknak ez se tetszik, egynek se, legel a nyáj, hízik, csak a koldus nem tud enni, csak a koldus nem tud jóllakni. A nyáj igen, a koldus nem.

Mállik a ház fala az egyik községben, de dolgos gazda lakik ott, kerül rá pénz, megjavítják. Nyúdd el a lábbelid, újat vehetsz, ha szorgalmasan aratsz, vetsz, munkálkods.

Jöjjön villámcsapás, akinek van félretett pénzcsekje, nem fél semmitől.

De akinek nincs, annak nem sarkalja meg cipőjét, csizmáját a mester, se most, se más-kor. Se most, se régen.

Az Árpád-kor koldusai.

Vagy koldulás régen.

Mennyi jó cím. Szinte szégyellem, hogy két kézzel szórom a nép közé a jobbnál jobb címeiket, majd megró engem valaki emiatt, koldus leszek én is, legelik olvasóim az ötleteimet, nekem nem marad egyéb, sarkalatos törvényeket olvashatok, de nem a saját könyvemből, hanem valakitől kölcsönbe könyörgött könyvből. Mások tömik a bendőjüket, én meg addig lapozom a betűkkel díszített kiadványt.

Nem jó a koldusság, el szeretném kerülni, jövedelem, jövedelem jöjj, s ha sok pénzem lesz, talán még az egyetem is felkér tanítani, olyan elegáns leszek, mindenki verse-nyez értem.

S akkor nem kölcsönbe kell kérnem a könyveket, szégyenpír gyúl orcámon, nem kell kölcsönkérni, hanem megveszem, ott lesznek a polcaimon örökké a sarkalatos törvények, nem kell visszaadni, nem kell hálálkodni.

Vigyázzunk azonban!

Ne szórjuk két kézzel a nép közé ötleteinket, mert gyorsan elfognak, ne adjunk egyszerre két címet művünknek (Az Árpád-kor koldusai, Koldulás régen), letorkol egy fősvény minket, talán meg is ver, ha két címet adunk.

Egyetlen cím, Koldulás régen, s ennek alternatíváját, Az Árpád-kor koldusait felejtjük el. Gyullad a tűz, s a tűzben elég a második cím, marad a Koldulás régen.

Ennek ellenére az Árpád-korban játszódik cselekményünk.

S rívkok, amikor ránézek cselekményem főszereplőire, a koldusokra, szállna a koldus lelke az ég felé, a Napig, de nem torkollik a koldus gondolata másba, csak a mindennapi megélhetésbe meg a lehetetlenségbe.

No, akkor vizsgáljuk meg az Árpád-kor koldusait! 1000-tól 1301-ig, együtt a három évszázad, de hogy?

A múltó idő sok koldust elemésztett, de sok koldusnak életet is adott.

Először azt gondoltam, egy családragényt írok, István király ideje alatt még egyedül koldul egy koldus, de múlik az idő, felesége lesz, aztán jöjjenek a gyerekek, lödd a vadat vadász, koldus, te meg csak koldulj, nőttek a gyerekek, egyik kisebb, másik nagyobb, de mind koldus a kéklő magyar ég alatt.

Rosszallhatjuk, hogy nem vándoroltak nyugatabbra, nem gazdagodtak meg, rí is eleget a koldusok felesége, pontosabban a koldusok feleségei rínak, mindig ilyen szegények leszünk, dül ránk a gond.

Igen, egy családragény 1000-tól 1301ig, melyben fel lehetett volna villantani a magyarság együvé tartozását, mert hiába a nyomor, itt a Kárpát-medencében zöldell a legszebben a fű, s ezt csak nagyon kevesen hagyják el akkor, az Árpád-korban.

Inkább jöjjön ide mindenki, nemhogy búcsút intsen.

Családragény 1000-tól 1301-ig.

Jó ötlet.

Senki nem kicsinyellené, háromszázegy év, gigászi tett.

Ennek ellenére nem írok családragényt a koldusokkal.

Mégse.

A rosszallás hangjait hallom a távolból. Rosszalljanak, még akár rójon is öt-hat egyén, én családragényt akkor sem írok.

Fullaszt engem a családregegyek atmoszférája, apa, nagynéni, kusza. Áttekinthetetlen érzelmi viszonyok, nő csak a család, sokan születnek, kevesen halnak, egyre azon törhetem a fejem, ki kívül vesszen össze, ki kívül béküljön ki, ki házasodjon, ki fordítson hátat örökre a házasságnak.

Nem lesz családregegy.

Rótok?

Nem először.

Rítok?

Ezt se először.

De akár rótok, akár rítok, én nem írok családregegyt. A XXI. században családregegyt írni egyenlő az érzelmi kiüresedéssel. A XXI. században családregegyt olvasni is egyenlő az érzelmi kiüresedéssel.

Nem lesz családregegy, ebben az egyben biztos vagyok.

De akkor mi lesz?

Hogy fogjunk hozzá?

Fogjunk úgy hozzá, hogy zöldellő rét.

Ez jó kiindulópont. A rét mindig zöldellt az Árpád-korban, 1000-ben, 1100-ban, 1200-ban, 1300-ban és 1301-ben is.

Nőtt a fű, lekaszálták, meg az állatok lelegelték, meg betakarta a hó, de tavasszal újra nőtt, a kékelő ég boldog volt, amikor látta.

Zöldellő rét, így nyitunk. Meg kékelő ég, ezt se felejtjük.

Ezt nem kicsinyli senki, zöldellő rét, száll a madár felette, ha jobban megnézzük, nem is egy madár, több, mindig bajban vagyok a többes számmal, nem azért, mert nem értek hozzá, hanem azért, mert sietek, de most már jobban figyelek majd.

De még mindig nem árultam el a koncepciómat. Hosszúra nyúlt a bevezetés, mert attól tartok, majd keveselli egy rokon kitalált korrajzomat, melynek központi szereplője a koldus, szereplői a koldusok.

Rajzolok, s buzgón tanulmányozom, milyen volt az Árpád-kori élet, málló régészeti leletek, kevesellem, bízom a képzeletemben, mely egy új világot teremt, de ez az új világ csak alig valamivel, egy milliméterrel tér majd el a valóságos 1000–1301-es évektől, úgy hiszem.

Az elmemben megjelenő alakok szakasztott másai lesznek a valódiaknak, ugyanúgy dülled a mellük, ugyanúgy mosolyog a szájuk, ugyanúgy, mondom, olyan apró lesz az eltérés, hogy azt csak a tudósok látják.

Szól egy síp, jődögél egy barnamedve felém, mind azt jelzi, legyen konkrét.

A barnamedve megijesztett:

– Konkrét leszel, vagy felfallak.

No, I. Béla, II. Béla, III. Béla, IV. Béla. E négy királynak korában élt egy-egy koldus. Négy király, négy koldus. Esetleg négy király, s kicsivel több koldus. A négy király koldusairól szólok az alábbiakban.

I. Béla uralkodott 1060-tól 1063-ig. Kevesellte I. Béla halálos ágyán, hogy ő csak három évig volt, ült a trónon, egyre csak folyt a könnye.

De megvigasztalták.

– Egy koldus szégyellheti a sorsát, egy király büszke lehet önmagára, akkor is, ha csak három évig volt fején a korona.

I. Béla koldusa.

I. Béla idején még furcsa volt koldust látni. Keveslem a koldusok számát 1060-tól 1063-ig. Nem is szólnak róluk krónikáink.

De egy koldus biztosan élt ekkor. Aki nem találta helyét, kékelik ugyan az ég, tudjuk, de a koldus le-föl járt, nem alakult ki még a szerep, amit el kellett játszania.

Éjjel gondolkozott, mit tegyen napközben. De hiába töprengett, reggel hétkor, amikor kikászálódott vackából, s megpillantották az emberek, mindenki csak kicsinylő legyintéssel fogadta, te még koldusnak se vagy jó.

– Lesztek majd ti is hasonló bajban, szódd csak a kelmét, de pár száz év, és jönnek a gépek, s jöhet akkor a ráncos homlok, te is majd jársz le-fel, rója a köröket is az agyad, én meg addigra olyan koldus leszek, nem találni jobbat a világon. Nem szégyell a lelkem majd semmit, kérek pénzt még a japán császártól is.

A koldus, I. Béla koldusa bejárta az országot, hopp, itt egy folyótorkolat, itt megpihenek, gondolta magában a koldus. Nem sokkal távolabb valaki kenyérdarabokat szórt a vízbe. Mállottak szét a kenyérdarabok, a koldus pedig nagyon éhes volt.

Oda is ment a koldus a kenyeret szóró emberhez.

– Miért jöttél ide? – kérdezte a kenyeres ember tőle.

– Éhes vagyok, azért.

– Nőj nagyra – válaszolt a kenyeres ember –, győzz le néhány vitéz harcost, s máris lesz mit enned. Zsoldot kapsz.

– De én koldus vagyok, koldusnak születtem, koldus szeretnék lenni, maradni – válaszolt I. Béla korának koldusa.

– Öt éve találkoztam én itt avar koldussal, de csak eggyel – mondja a kenyeres ember –, öt keresd meg, ő elmondja, hogy él az igazi koldus. Jön az este, azt töltsd még itt, reggel indulj el arra, ahol az a nagy fa áll, talán megtalálod az avar koldust, talán még nem halt meg.

Dúl-fúl I. Béla korának koldusa, mellet dülleszt mérgében, hogy nem tudott kérni a kenyeres embertől kenyeret, nem adott semmit a kenyeres ember, csak tanácsot.

Kevesellette ezt a koldus, korgott a hasa szörnyen.

De másnap mégis elindult megkeresni az avar. Útközben egy falu mellett haladt el, látta, egyel egy menyecske a kertben, kért tőle egy almát, nagyon éhes volt, nem többet, egyetlen egyet kért, de rossz koldus volt, nem kapott semmit, csak kicsinylést, mint mindenkitől.

– Rész, koldus? – kérdelem tőle.

S a koldus körbenéz, nem tudja, kitől jött a szólás.

Még három király, s legalább három koldus hátravan, ezért felgyorsítom mesémet, négy nap vándorolt koldusunk, senkitől semmit nem kapott, hiába koldult, a negyedik nap aztán végre találkozott az avar koldussal.

Az avar koldusnak iskolája volt, szlávok, germánok tanultak nála, de a magyar koldust nem fogadták be. (Itt is csak a kicsinyellés fogadta szegény koldusunkat.)

S mi ennek a résznek a vége?

A magyar koldus beállt dolgozni, pásztor lett, szabadidejében azért tovább koldult, ám rossz volt koldusnak, csak a halála előtt pár nappal kapta első s egyetlen alamizsnáját, de emiatt olyan büszke volt, hogy rítt, rítt, nem is tudom, egy egész falu nyugtattatta, pátyolgatta, szeretgette, mondták neki, egyért, egy apró kis sikerért nem kell felborítania lelki békéjét.

Ő volt tehát I. Béla korának koldusa, aki nem sokkal halála előtt lett dicsővé, megmutatta az avarnak, kár volt elküldeni őt.

II. Béla.

Uralkodott 1131-től 1141-ig. Ő volt Vak Béla.

S a hozzá kötődő koldusos história az alábbi.

1131-re a feudalizmus megszilárdult hazánkban, mindenkinek egy kicsit könnyebb volt. Ez, hogy mindenki gazdagabban élt, elég volt ahhoz, hogy ne málljanak a falak, olyan építőanyagokat találtak fel Vak Béla idejére itthon és külföldön, hogy én is csodálkozom, pedig én nem is vagyok szakembere ennek.

I. Béla idejében, láttuk, egy magyar koldussal találkozhattunk, avar koldus volt több is, szláv is, de magyar koldusról csak egyről tudunk.

Mi volt II. Béla korában?

Sajnos, II. Béla korára egyetlen magyar koldus se jutott. 1131-ben körbejárták az országot a király főembereinek kiküldöttei, számolják össze a koldusokat, de nem találtak senkit.

1131-ben nem élt egyetlen koldus se Magyarországon. Nagyra nősz te ország, ha ilyen nagy a bőség határaidon belül!

A királyi tanács azonban aggódott.

Ha egyetlen koldus sincs, ez a szomszéd országokat irigységgel fogja eltölteni, s e tény sarkall majd arra több barátot, hogy Magyarország vesztén fáradozzon. Aztán jön majd a félt egység, s az egykori barátok mind ellenséggé válnak, északról, keletről, nyugatról, délről jön a támadás, a lövő emberek, csak amiatt, mert Magyarországon 1131-ben nem találtak koldust.

Jönni fog egy ötlet, bizakodott mindenki Magyarországon, s az ötlet valóra váltása után már nem rosszall senki minket, reménykedtek eleink, se északon, se keleten, se délen, se nyugaton.

Az ötlet pedig így szólt: ki kell nevezni egy koldust, aki a királyi udvar mellett fog tengődni, így látják majd a külföldi követek, nincs itt nagy gazdagság, hiába zöldellett mindenhol a búza, bizony az udvarban ott nyomorog egy koldus.

– De ki legyen az udvar koldusa? Ki legyen a Magyar Királyság egyetlen koldusa?

Állt egy alabárdos a kapunál. Lekialtott hozzá a királyi tanács vezetője.

– Gyere fel te alabárdos!

Az alabárdos fel is szaladt a királyhoz, nem tudta, hogy ő lehet az ország egyetlen koldusa pár pillanat múlva.

Ott állt az alabárdos a király előtt.

De ekkor eszébe jutott az alabárdosnak, hogy lent felejtette a kapunál kardját.

– Mindjárt jövök – szólt az alabárdos és elrohant.

– Ródd meg királyom az alabárdost! – kérelték az urak II. Bélát.

– Mit képzelsz te, alabárdos! – kiáltott a király, mikor visszatért ő. – Legközelebb csak akkor távozhatsz, ha erre engedélyt kapsz.

– Te jó leszel koldusnak – gondolta a király magában.

Az alabárdos egyes egyedül ott állt a király előtt, mindenki ostorozta szegény alabárdost. De csak amiatt, mert őt szemelték ki az ország egyetlen koldusának.

Nem csuda, hogy megfosztották rangjaitól, s valóban neki kellett lenni az ország egyetlen koldusának. Akár kicsinyelli ezt, akár nem.

Az alabárdos azonban hiteltelen koldus volt, hiába, láttuk, I. Béla magyar koldusa is csak halála előtt nem sokkal kapott alamizsnát, a külföldi követek, ha meglátták II. Béla alabárdosból lett koldusát, csak húzták a szájukat, szégyent hozott az alabárdos II. Bélára.

De már az alabárdos mesterséget is elfelejtette az alabárdosból lett koldus, ezért azt találták ki az udvari emberek, ha külföldi követ jön az udvarba, akkor azt mondják majd neki, a magyar koldus éppen alszik, meg is mutatják neki, s nem koldul, pihen, így nem lesz nevenséges Magyarország a rossz koldus miatt, de nem is irigykednek majd az országra, ha látják, van itt koldus, még a királyi udvarban is. Így II. Béla koldusa alvó koldus volt, nem is értem, miért nem hízott meg.

III. Béla.

1172–1196.

A fenti időszakban uralkodott III. Béla.

II. Béla idején nem volt koldus, ez volt a baj, III. Béla idején túl sok volt, akkor ez volt a baj. Kicsinyellené mindenki ezt a panaszomat, de III. Béla nagyon aggódott, ha nagyra nőttek koldusok, talán még a királyi koronámat is leveszitek a fejemről.

S itt egy közbevetés.

A magyar helyesírás szabályainak szavait felhasználva írunk, itt kevesell és ennek toldalékolt alakja hét található, kicsinyell és ennek alakjai pedig kilenc. Visszaolvasva nekem szúrja a szemem a sok kevesellés meg kicsinyellés, de bele kell írni, ha a szabályzatban is benne van. S ne feledjük, koldusokról írunk, ezért jó is, ha ennyi kevesellő, kicsinyellő szó olvasható itt.

Tehát III. Béla idején sok koldus koldult, most már valóban egész családokat találhatunk a koldusbot mellett, koldusbotra jutni. Civilizáció, urbanizáció.

Előszöke.

Egyé a hatalmas földbirtok, soké a tengődés és a nyomor. Rótt az erdő fájába egy jelet a koldus, III. Béla egy koldusa, s amikor ezt felfedezte a földesúr, olyan kemény büntetést szabott ki, hogy a koldus úgy érezte, mindjárt visszamegy az ősmagyar hazába, talán ott bőségben élhet, nem háborgatja senki.

III. Béla idején koldus koldus hátán, a németektől jöve a Balkánra keserű kép fogadta a vándort. Eggyé, egy koldus országgá vált az idegen szemében III. Béla birodalma.

Mese.

A történelem mese. Rójuk meg a történészeket, hogy mesék írásával, olvasásával töltik idejüket, gyermekek, mesék, mesék, s ezért fizetséget is kapnak.

Az egyik történész azt mondja, III. Béla királysága virágzott, de mondják azt is, az országot egybe el lehetett volna adni néhány marhacsordáért cserébe, oly keveset ért.

A sok koldus miatt.

Élt, édeget két kolduscsalád III. Béla idejében egymás szomszédságában, egyek a búban, egyek az örömben.

Bár helyesebb, ha úgy mondom, egyek a búban, egyek a bánatban.

Nem tudtak mit enni, annyi koldus volt, a gazdagok semmit nem adtak, mert mindenki rettegett, még a legnagyobb földbirtokosok is, ha adnak, egyszer ők is, fiaik is a koldusok világában találják magukat.

Két kolduscsalád egymás mellett a reménytelenségben.

Az egyik család legkisebb gyereke átsétált a másik családhoz, kíváncsiságból.

– Jössz vissza? – kiáltott rá az anyja.

– Hadd menjen – csitította az apa –, ha mindig rossz, drága feleségem, ezek a gyerekek koldusok is maradnak, de még lelki betegek is lesznek.

A legkisebb gyerek átsétált a másik kolduscsaládhoz.

S beszélgetésbe elegyedett a másik család gyerekeivel.

– Mivel foglalatkosodik most az apátok? – kérdezte a vendéggyerek.

– Sarkallik.

– Mivel? Mivel foglalkozik? – kérdezett vissza a vendég.

– Sarkallik.

– Olyan szó nincs is, hogy sarkallik.

– De bizony van.

Ezen aztán elvitatkoztak. Van pitymallik, akkor van sarkallik is. Ha van pitymallik, attól még nem biztos, hogy sarkallik is van.

Kihez forduljanak a gyerekek, ha vitájuk támad? Kihez forduljanak a vitázó koldusgyerekek?

A legkisebbet megbízták, menjen el a paphoz, kérdezze meg tőle, van-e olyan szó, hogy sarkallik.

A pap azt felelte, van.

A legkisebb mosolyogva tért vissza.

– Jöszte a paphoz, ha nem hiszed, hogy van olyan szó, hogy sarkallik. Azt mondta a pap, hogy van.

Ezután más játékot játszottak a koldusgyerekek.

Apró jeleket róttak az erdő fáiba. Láttuk néhány sorral előbb, a koldusok kedvenc elfoglaltsága volt ez, a bánat, nem is a koldus meg a koldusgyerek bántotta a fákat.

III. Béla ideje.

Még van ez hátra, s még jön IV. Béla.

Most meg azt találták ki a koldusgyerekek, hogy egymástól kértek ezt-azt. Követ, földet, fűszálat. Aki jól kért, kettőt kapott, két követ, két földdarabot, két fűszálat, aki rosszul, egyet se kapott, s még jól el is verték.

Ez jó játék volt, ez volt a legjobb, sokkal jobb a vitatkozásnál, mindennél jobb. Már két órája játszottak, s nem éheztek meg a gyerekek.

Már három óra is eltelt.

Aztán egyszer, a nagy koldulás közepette egy csirke jelent meg a koldusgyerekek mellett. Egy valódi csirke egyed! S milyen kövér.

Gyorsan megfogták és vitték is a felnőtteknek, azok pedig finomra megsütötték.

A gyerekek tovább játszottak. A koldusos játékot. Kérték egymástól a fűszálat, a követ és a földet, jöttek, jöttek egyre-másra a tyúkok, majd a kecskék, szamarak, marhák, disznók.

Nem pihentek a koldusgyerekek, játszottak, s gazdag lett mindkét család, mert két család gyerekei játszottak, ugye emlékszünk erre is.

Így nagyol el egy esetet tollam ma, pedig hogy ki lehetett volna színezní, párbeszéddekkel kidíszíthettem volna, vagy dönthettem volna úgy, hogy rovok, megrovom a feudális állam urait, amiért éhen hagynak ennyi magyart.

Ehelyett, ezek helyett csak pár sort írtam, de ez is tanulságos, játsszanak a gyerekek, s a játéku teremt majd bőséget és elégedettséget a felnőtteknek.

Láttuk I. Bélát, II. Bélát, III. Bélát, talán így volt, talán nem, lássuk most IV. Bélát!

Két évszám: 1235–1270, nem fejből, de rövid gondolkodás után fejből is ment volna, IV. Béla uralkodásának kezdete és uralkodásának vége.

IV. Béla és kora. S a koldusok.

1241 – tatár gyullaszt házakat, pusztul az ország, pusztul a vetés.

A tatárok az ország urai, mindenki tőlük retteget, tatárt nagyoll minden magyar, a magyar lányok nem szeretik a tatárokat először, de 1242-re mégis megszeretik őket.

Tatár ország, tatár világ. De meddig? Százötven évig dúl a tatár bennünket?

Kétségbeesett magyar arcok.

S a tatár harcosok, mint megannyi király, peckesen vonulnak a nép előtt. A megmaradt, megfélemlített nép előtt.

Senki nem számolta a tatárokat, de annyian voltak, mint erdőben a fa, mint Balatonban a hal. Sok tatár, s kíméletlenül aprították a magyarokat. Szegény magyar parasztok nem védekeztek, nem védekezhettek, akkora volt a túlerő, szegény magyarok már elszoktak a háborúzástól, kasza, kapa illett a kezükbe, nem kard.

Mi lesz veled Magyarország? A sertésállomány drasztikusan csökkent, mint azóta már oly sokszor, de csökken a tyúk, a szarvasmarha és a ló.

Nem láttunk még akkora szegénységet a Kárpát-medencében azóta se. Növedék? Még növedék se volt sehol, csökkenés, pusztulás, s a tatár seregek tömték a hasukat, ölelték asszonyainkat, lányainkat.

Az egyik tatár, huszonöt éves, volt különösen elemében. Ő egyenesen a magyarok királyának hitte magát. Parancsokat osztogatott, pedig saját seregében nem sokra becsülték, mert ügyetlen volt és gyáva.

A huszonöt éves tatár éjjel keltette fel a magyarokat, ha éhes volt, sütöttek, főztek a megszeppent falusiak, aztán zenészeket, énekeseket hívtak, hogy elégedett legyen a huszonöt éves tatár.

Így ment ez hónapokig, elviselhetetlen volt. Szenvedett a nép, a huszonöt éves tatár soha nem volt még ilyen önfeledt.

De tudjuk, 1242-ben végül nagy meglepetésre a tatárok elhagyták a Kárpát-medencét.

Ám a huszonöt éves tatár annyira megszerette a parancsolgatást, hogy lemaradt a seregtől, s visszament a faluba, ahol olyan finomakat evett, ahol olyan vígakat dalolászott.

Kövét meredt a falu népe, amikor meglátták a huszonöt éves tatárt. Ám továbbra is kedvét keresték, nem tudni, mondták magukban, mikor jön vissza a had, ezt az egy tatárt bőséggben kell tartani, nehogy panaszkodjon majd egyszer.

Öt év múlva harmincéves lett a tatár. S a falusiak beszélgettek egymás között, most már úgyse jönnek vissza a tatárok, csökkenteni kell a harmincéves tatárnak juttatott étel, ital mennyiségét.

Csökkentették is.

S már nem dalolászta vele éjjel és nappal.

Újabb évek, s néha éhezett már a harminchat éves tatár.

Negyvenéves korára pedig koldussá lett, mert még ekkor se volt hajlandó visszamenni Tatárországba, s a tatárok se jöttek a Kárpát-medencébe.

Tatár koldus az utcákon az Árpád-korban.

Így lettem én is hercegi család sarjaként a legutolsó emberré, s ha tehetem, mátol fogva sokkal többet írok a szegények nyomoráról, mint eddig.

